

บทที่ 3

การประเมินผลวิธีการที่ใช้ตรวจวัด

Abraharm (1974) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับการทดสอบความเชื่อถือได้ของวิธีตรวจวัดไว้ว่าควรจะมีการทดสอบความจำเพาะ (specificity) ความแม่นยำ (precision) ความถูกต้อง (accuracy) และความไวของการวัดปริมาณ (sensitivity) เพื่อเป็นข้อบ่งชี้ว่าวิธีการที่ตรวจวัดนั้นมีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

ความจำเพาะ

เป็นการตรวจวัดว่า antibody ที่ใช้นอกจากจะทำปฏิกิริยากับฮอร์โมนที่ศึกษาแล้วยังสามารถทำปฏิกิริยากับฮอร์โมนตัวอื่น ๆ ได้มากน้อยเพียงไร testosterone antiserum และ cortisol antiserum มีความสามารถในการทำปฏิกิริยากับฮอร์โมนตัวอื่น ๆ ได้ดังแสดงในตารางที่ 3.1 และ 3.2 ตามลำดับ (WHO Matched Reagent Programme, 1986) ที่เปอร์เซ็นต์การเกาะเกี่ยว เท่ากับ 50 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 3.1 เปอร์เซ็นต์การเกาะเกี่ยวของ testosterone antiserum กับ ฮอร์โมนตัวอื่น ๆ (WHO Matched Reagent Programme, 1986)

Substance	% Cross reaction
Testosterone	100.00%
Cortisol	0.0001%
5a Dihydrotestosterone	14.00%
4 - Androstenedione	0.80%
5a - Androstenediol	6.00%
5 - Androstenediol	2.10%

ตารางที่ 3.2 เปอร์เซนต์การเกาะเกี่ยวของ cortisol antiserum กับฮอร์โมน ตัวอื่น ๆ
(WHO Matched Reagent programme, 1986)

Substance	% Cross reaction
Cortisol	100.00%
Cortisone	<0.10%
Corticosterone	9.20%
11 - deoxy cortisol	27.10%
Progesterone	0.20%
17a Hydroxyprogesterone	0.80%
11a Hydroxyprogesterone	0.07%
Testosterone	0.08%

ความแม่นยำ

การทดสอบความแม่นยำของการหาปริมาณสาร Abraham (1971, 1974) เสนอให้ทดสอบความแม่นยำได้จากตัวอย่างเดียวกันทำการทดสอบหลาย ๆ ครั้ง แล้วนำค่าที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปอร์เซนต์ความแม่นยำของการวิเคราะห์ ได้จากเปอร์เซนต์ของสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน (Coefficient of variation, CV.) ซึ่งคำนวณจาก

$$\%CV. = \frac{\text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์สาร} \times 100}{\text{ค่าเฉลี่ย}}$$

ความแม่นยำของการตรวจหาปริมาณเทสโทสเตอโรนและคอร์ติซอลโดยวิธี RIA ได้จากการตรวจวัดหาปริมาณเทสโทสเตอโรนและคอร์ติซอลในซีรัมรวมของลิงทางยาวเพศผู้หลาย ๆ ครั้งเป็นดังนี้

สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนจากการทดลองเดียวกัน (intra

assay) จากการตรวจวัด 6 ครั้ง (n=6)

เทสโทสเทอโรน อยู่ระหว่าง 6.42 - 7.34 %

คอร์ติซอล อยู่ระหว่าง 5.00 - 5.05 %

สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนระหว่างการทดลอง (inter assay)

6 ครั้ง (n=36)

เทสโทสเทอโรน = 12.46%

คอร์ติซอล = 12.54%

ความถูกต้อง

การทดสอบความถูกต้องของการตรวจวัดหาปริมาณฮอร์โมน ได้จากการนำฮอร์โมนที่ทราบความเข้มข้นไปตรวจวัด แล้วเปรียบเทียบกับค่าจริงของฮอร์โมนเป็นเปอร์เซ็นต์ recovery

$$\% \text{ Recovery} = \frac{\text{ค่าฮอร์โมนที่ตรวจวัดได้} \times 100}{\text{ค่าของฮอร์โมนจริง}}$$

จากการทดลองตรวจวัดหาปริมาณฮอร์โมนเทสโทสเทอโรนและคอร์ติซอลในครั้งนี้ พบว่าเมื่อเติมสารละลายมาตรฐานเทสโทสเทอโรน และคอร์ติซอล ความถูกต้องของการตรวจวัดเป็นเปอร์เซ็นต์ recovery ของเทสโทสเทอโรนอยู่ระหว่าง 70 - 80% และคอร์ติซอลอยู่ระหว่าง 75 - 80% ตามลำดับ